

VENIT, CONSUM, INVESTIȚII

Rezultatele de ansamblu ale activității economice dintr-o țară sunt calculate și analizate cu ajutorul **indicatorilor macroeconomici**:

1. Produsul intern

- a. produs intern brut (PIB)
- b. produs intern net (PIN)

2. Produsul național

- a. produs național brut (PNB)
- b. produs național net (PNN)

„intern” - se referă la bunurile finale create de către agenții economici care își desfășoară activitatea în interiorul țării (rezidenți);

„național” - se referă la bunurile finale care sunt create de agenții economici naționali, indiferent dacă își desfășoară activitatea în propria țară sau în alte țări;

„brut” - se alătură unui indicator când include consumul de capital fix (amortizarea) în calculul producției finale;

„net” - se atribuie unui indicator atunci când se elimină consumul capitalului fix (amortizarea) din calculul producției finale.

Bunurile economice finale incluse în calculul acestor indicatori se pot evalua în:

- prețurile pieței
- prețurile factorilor de producție

Prețurile factorilor de producție conțin cheltuieli cu capitalul tehnic, cu munca, cu natura, impozit pe profit, impozit pe salariu.

Prețurile pieței cuprind cheltuieli cu capitalul tehnic, cu munca, cu natura, impozit pe profit, impozit pe salariu, TVA, accize.

Indicatorul cu sfera cea mai largă de cuprindere este **produsul global brut (PGB)** care reflectă în expresie bănească *producția de bunuri și servicii din economia națională într-o perioadă de timp determinată (de regulă un an)*.

Din punct de vedere valoric, **PGB** include:

- consumurile intermediare - **CI**
- consumul capitalului fix (amortizarea) - **CCF**
- valoarea nou creată (sau valoare adăugată) - **VA**

CI - materii prime, materiale auxiliare, combustibil, semifabricate utilizate la producerea bunurilor.

CCF - consumul de capital fix corespunzător uzurii fizice și morale (amortizare)

VA - salarii și contribuții asupra salariilor, profit și dobândă, impozit pe profit, TVA etc.

Produsul intern brut (PIB) reprezintă expresia valorică a producției de bunuri economice finale create în decursul unei perioade, de regulă un an, de agenții economici ce își desfășoară activitatea în interiorul țării.

Produsul intern net (PIN) se definește ca valoare adăugată netă calculată în prețurile factorilor de producție și în prețurile pieței.

Produsul național brut (PNB) reprezintă expresia valorică brută a bunurilor economice finale produse de agenții economici naționali în decursul unui an.

$\pm \Delta$ = diferența (soldul) dintre producția finală a agenților naționali care își desfășoară activitatea în străinătate și cea a agenților străini care își desfășoară activitatea în țară.

Produsul național net (PNN) reprezintă valoarea adăugată netă realizată într-o țară cu luarea în considerare a soldului veniturilor factorilor de producție naționali încasate din străinătate și al celor plătite străinătății.

PIB = PGB - CI

PIN = PIB - CCF

PNB = PIB ± Δ

PNN = PNB - CCF

Bunurile cuprinse în PIB sunt destinate:

- consumului privat (personal)
- consumului public (guvernamental)
- formării brute a capitalului prin: **amortizare și investiții nete**
- exportului net (diferența dintre valoarea exportului și valoarea importului)

Venitul național (VN) reprezintă suma veniturilor obținute de proprietarii factorilor de producție (muncă, natură, pământ), datorită contribuției lor la crearea de bunuri și servicii.

Venitul național calculat prin **metoda însumării veniturilor** cuprinde:

- salarii
- rente
- dobânzi nete
- profituri

Toate aceste venituri sunt supuse impozitării directe.

Acest indicator exprimă nivelul de trai al populației dintr-o țară.

Produsul național net (PNN) exprimat în prețurile factorilor de producție se numește **venit național (VN)**

Din venitul național **se scad** elementele care nu revin populației (contribuția pentru asigurări sociale, profit nedistribuit al firmelor, impozit pe profit) și **se adaugă** alte venituri ale populației (pensii, ajutoare, burse, alocații) și se obține **venitul personal (VP)**.

Din venitul personal se scad taxele și impozitele plătite de populație obținându-se **venitul disponibil**.

Indicatorii economici permit:

- evaluarea rezultatelor economiei naționale;
- cunoașterea dimensiunilor, structurii și dinamicii acesteia;
- aprecierea locului ei în economia mondială.

Orice agent economic apare în dublă ipostază:

- de consumator
- de producător

Venitul disponibil al agenților economici este alocat în două direcții:

- **cheltuieli pentru consum personal**
- **cheltuieli pentru producție**

Astfel el se manifestă ca și:

- *cumpărător-consumator*
- *cumpărător-investitor*

Consumul (C) reprezintă folosirea de către fiecare agent economic, inclusiv statul, a unei părți din venit pentru cumpărarea de bunuri materiale și servicii necesare satisfacerii nevoilor de viață și funcționării societății.

Partea din venitul disponibil care depășește mărimea consumului reprezintă **economiile (S)**.

$$VD = C + S$$

Partea din venitul disponibil ce se cheltuiește pentru consum într-un interval de timp este cunoscută sub denumirea de **rata medie a consumului** sau

înclinația medie spre consum (c). Se exprimă în procente (80%), ca număr zecimal (0,8) sau ca fracție (8/10)

$$c = \frac{C}{VD}$$

Atunci când venitul disponibil crește, rata medie a consumului are tendința de scădere și invers.

Mărimea cheltuielilor pentru consum depinde de o serie de **factori**:

1. mărimea salariilor;
2. modificarea raportului dintre bunurile prezente și bunurile viitoare;
3. modificări ale politicii fiscale;
4. modificarea așteptărilor în ceea ce privește raportul dintre venitul actual și nivelul viitor al venitului;
5. tendința oamenilor de a folosi venitul pentru menținerea nivelului de trai;
6. înclinația de a economisi;
7. tendința de creștere a diferenței dintre venit și consum, pe măsură ce cresc veniturile.

Economistul englez **John Maynard Keynes** consideră că există o **lege psihologică fundamentală** care stă la baza comportamentului oamenilor în ceea ce privește venitul și consumul.

Potrivit acestei legi, *când venitul se modifică, de regulă și în medie, oamenii înclină să-și modifice consumul în același sens, dar cu mai puțin.*

$$\Delta VD > \Delta C \quad \Delta VD = \Delta C + \Delta S$$

Info: John Maynard Keynes (1883-1946) –economist și profesor eminent, om de afaceri. A predat la Cambridge. Este fondator al curentului ce-i poartă numele – keynesismul. Cea mai importantă lucrare a sa „Teoria generală a folosirii mâinii de lucru, a dobânzii și a banilor”, a fost publicată în 1936.

Raportul $\Delta C / \Delta VD$ este cunoscut sub denumirea de **înclinația marginală spre consum** sau **rata marginală a consumului**.

Acest raport arată cu cât va crește consumul la o sporire cu o unitate a venitului disponibil.

$$c' = \frac{\Delta C}{\Delta VD}$$

Când venitul scade constant pe o perioadă îndelungată, mărimea consumului depășește mărimea venitului și apare **fenomenul de dezechilibru** cu economii negative.

Acest fenomen se manifestă atât la nivel individual, cât și la nivel guvernamental și se poate contracara apelându-se la economiile acumulate anterior sau se fac datoriile pentru consum.

Producătorul de bunuri economice și servicii folosește venitul obținut în două direcții:

- pentru consum personal
- pentru economii

Economiile se transformă în **investiții** contribuind la sporirea și modernizarea capitalului tehnic.

$$VD = C + I$$

Înclinația oamenilor de a economisi are la bază o serie de mobiluri psihologice:

- tendința de a crea rezerve pentru situații neprevăzute;
- instinctul de a se asigura pentru bătrânețe;
- dorința de a beneficia în viitor de dobânzi și sporuri de valoare;
- senzația de independență și siguranță conferită de economii;
- realizarea unor proiecte de viitor;
- satisfacția de a lăsa moștenire urmașilor;
- zgârcenia.

Rata medie a economiilor sau **înclinația medie spre economii** se calculează pentru a evidenția ponderea economiilor în totalul venitului disponibil. Se exprimă în procente, ca număr zecimal sau sub formă de fracție.

$$s = \frac{S}{VD}$$

Pentru a evidenția variația economiilor în funcție de variația venitului se calculează **înclinația marginală spre economii** sau **rata marginală a economiilor** (s').

$$s' = \frac{\Delta S}{\Delta VD}$$

În procesul derulării activității economice dintr-o țară se formează strânse corelații între producție, venit, consum și investiții.

Principiul multiplicatorului exprimă interacțiunea care se formează între creșterea venitului și creșterea investițiilor, sub forma unui coeficient de amplificare (k).

Multiplicatorul investițiilor k exprimă *cu cât sporește venitul viitor la o creștere cu o unitate a investițiilor*.

$$k = \frac{\Delta VD}{\Delta I}$$

Relațiile dintre multiplicatorul investițiilor și înclinația marginală spre consum și înclinația marginală spre economii sunt redată de formulele:

$$k = \frac{1}{1 - c'} \qquad k = \frac{1}{s'}$$

Investiția este procesul economic fundamental care provoacă o creștere a venitului, de unde decurge o nouă creștere a consumului și a economiilor, un nou imbold de a injecta în economie noi factori de producție.